

З других артистів найкращі річі виставив С. Борачок, від довшого часу у Парижі. Коворит його дискретний та гармонійний, накладання фарб часто пуантилістичне. Особливо гарні його постаті жінок. Два експонати Андрієнка не були з його ліпших, так само розчарували цього разу Кричевський і Третяків. Оба портрети В. Перебийноса свідчать, як звичайно в нього, про чесне змагання до опанування малярських проблем. Бувший ученик Вайса не дав збаламутитися кличем „упрощення“ технічних засобів, що здебільша є тільки зде замаскованим неумцтвом або недбальством?

Дивлячись на гуаши Хмелюка, (одинокі його 2 експонати) глядач дивується, як сам артист міг посилати такі твори на виставку. З перебуваючих у Варшаві артистів П. Мегик виставив кольористично теплі „Квіти“, О. Шатківський м. і. прегарні „Прочани“, Н. Хасевич кілька доволі оригінальних малюнків та дереворитів. Темпери О. Стефанович свідчать про декоративний талант і артистичну культуру артистки. Жанрові образи О. Климка цікаво схоплені. **Стеців** виставив пейзаж і мертву натуру. Різьби **Литвиненка** на попередній виставці були кращі.

Загалом виставка збудила радісне вражіння молодого творчості — включно до зрілого мистецтва Новаківського, який старіє лише літами — творчості, що є живою запорукою нашої будучности.

Не дивлячись на цікавий зміст, виставку все-ж таки не можна назвати репрезентативною, а радше інформативною.

Л. Мосендз.

Ще „крик у порожнечу“ (Уласові Самчуківі на відповідь)

„Криком у порожнечу“ назвали Ви, Пане Уласе, своє зауваження до почину „Нового Часу“ про утворення літературної премії, вміщені в першому числі цьогогорічного „Вістника“.

Порожнеча! Духова порожнеча нашого загалу. Дійсно! Але чи варто до неї кричати? У порожнечі, та ще й Торічеллеві навіть не повстане й луна. Та скільки вже в ній утлумилось криків, враховуючи й І. Франкові та Л. Українчині. Такаж буде доля й крику Вашого.

Одначе Ви запевняєте, що Ви не песиміст. Я теж схотів би ним не бути, але не можу. Не можу, бо не поділяю Вашої певности, „що справжній талант перемаже все“. Не все, бо проти таланту втримається порожнеча нашого загалу, своєю байдужістю озброєна проти всяких над нею перемог. А одним талантом не справляються, відчуваю з Вами, ні штани, ні сорочки, ні чоботи, за таланти не продають бараболу, сало, хліб, а без цих „інгредієнцій“ кожний талант зміцнить лише гостроту стану хорого Кітса: „я відчуваю як на мені росте вже кульбаба“. Якжеж бути не песимістом?

Коли громадянство не має духового голоду, то про що говорити й що робити виробникам духової страви? Ага! По аналогії можна сказати, що страва, мовляв, нестравна. Хай! Хай дійсно нікуди не годиться страва „власної продукції“, алеж чужої? Кого з нашого загалу цікавить Ундсет, Честертон, Голсворси, Моруа, Чапек, Стрейчі, Люї Сінклер, Валері, Папіні та інші „імженість числа“?

Усе це чужі „стравовиробники“, всі осяяні не лише авреолею лярреатства, але овіяні й екзотикою чужинчости, тою екзотикою, яка, хоч у найгіршому випадку, ізза умового снобізму, буває стимулом „духового споживання“. Але наш загал не має й цієї відемної риси загалів інших народів, риси, за якою приходиться тужити, коли бачиш у чужинчих шафах, хоч і нерозяті, квіжки тих „великостей“.

І от приходиться мені на думку, що наш загал не має жадних, ані відемних ані додатних стимулів задоволення голоду духового лише з одтїєї причини: він не має органу, деб ті потреби виникали. У цьому відношенні з ним може конкурувати лише загал циганський.

Ви думаете, пане Уласе, що цей погляд надто гострий не лише для письма, але й для думки? Ні. Ви ще занадто поблажливий, бо ті маси, які стоять перед моїми очима, тхнуть на мене таким незрівняним „благоденством духа“, що іншого пояснення для того благоденства я не знаходжу.

Скажуть, що не можна людям говорити про дух, про його потреби, коли загал не має, мовляв, ще економічних передумов, для створення „духового голоду“. Неправда! Хто має мірило, щоб міряти ним межі, за якими дух вже має „право“ підноситися над тілом, хто має підставу казати, що ось звідси або звідти буде дозволено загалові цікавитися духовим, хто має право відштовхувати весь час Марію заради Марти?

Але те мірило, те право, туу підставу здається анектував собі наш загал і тому ми, пане Уласе, ще довго кричатимемо в порожнечу матеріальних вигод і меркантильних інтересів. Ці останні занадто ще сильні в нашім загалі (чи інакше кажучи, ніколи не були слабкі), щоб я міг дозволити, собі люксем не бути песимістом. Це єдиний пункт розходження наших поглядів на піднесену Вами справу.

Та ще не дав я відповіді на поставлене запитання, чиж варто кричати у порожнечу?

О, варто, стократь варто! Бо вже добре, що Ви поставили крапки над „і“, не побоявшись ствердити публично що перед нами „порожнеча“. І хоч порожнеча на крики не обізветься, але ніхто не посміє закинути, що не було спроб наповнити її звуком протесту, спроб хоч і переможених, безуспішних тим більше героїчних. Дозвольтеж приєднатися до Вас і мені.

